

Баба Йона Първиянкина

Написано от ivailo
Сряда, 06 Юни 2012 19:08

В Градец за баба Йона Първиянкина и досега се разказват легенди. И както във всяка от тях реалност и измислица са тясно преплетени и е доста трудно да се отделят една от друга. Но това едва ли е необходимо. Важното е, че в народната памет е жив споменът за обикновената селска жена, погребала по християнски убитите в Паша Петковата размирица въстанници. А това станало в лeто 1850, когато тя още не била нито баба, нито зряла жена. Един от наследниците ѝ - Ангел Първиянкин - твърди, че била шестнайсет годишна. И си спомня по разказаното в семейството, как тя донесла на гръб закланите от башибузук и редовната турска войска градечани. Това станало в местността "Драката". Легендата разказва, че били 300 човека. Семейното предание пък твърди, че баба Йона успяла да донесе до къщата си осем-десетина. Пак легендата припомня, че ѝ помагал мъжът ѝ и докато носел един от въстанниците, който още не бил издъхнал, той му прехапал пръстите. Погребали ги в двора си скришом, но всеки ден палели по свещичка за упокой на душите им. После направили скромен паметник, който не оставал без наглеждане и цветя. Никога не се разбрали имената на погребаните там, но когато селото години наред тържествено отбелязвало годишнината от размирицата хората се събирали в двора на баба Йона и се покланяли пред паметника. Даже го нарекли паметник на незнайния въстанник, както разказва Ангел Първиянкин, който вече 85 години ходи по градецката земя. Пак по неговите спомени, през 1935 година, по времето на кмета Георги Иванов, се подготвяло голямо тържество. Дори се очаквало да дойде цар Борис Трети. Той, за съжаление, не успял, но на тържеството присъствал военният министър. Тогава отново станало дума за баба Йона Първиянкина и по-късно, през есента, тя била наградена с орден за гражданска

Баба Йона Първиянкина

Написано от ivailo
Сряда, 06 Юни 2012 19:08

заслуга. Придружаващата го грамота е с № 3290 от 12 ноември същата година и факсимилието ѝ може да се види в неиздадената, за съжаление, книга на Борис Бошняшки "Първи опит за история на с.Градец", която се пази в селското читалище. В същата книга е поместена и снимката на баба Йона Първиянкина с ордена и грамотата. Снимката се пази и в дома на наследниците ѝ. Гледаме сега с Ангел Първиянкин тази снимка, пожълтяла и поизбледняла от времето. От нея в нас се визира отрудена жена, чинно скръстила ръце, в които лежи грамотата. Вижда се и орденът, с който е наградена. За стореното от нея в далечното и размирно лето 1850. "Казвали са ми, че баба Йона била много чевръст-та, работна и здрава жена. Имала пет дъщери и един син. Майка ми е разказвала и показвала водениците край селото, водела ме е в местността "Брестовете" и до "Драката", където е станало сражението. Отрасах покрай паметника в двора на къщата ни. После един от наследниците го премести в другия край на двора, но слава Богу, макар и с полегнал надгробен камък още стои. Аз вече не живея в родовия дом, но имам ли път към другия край на селото винаги се спирам пред него. И си мисля за баба Йона, мисля си и за себе си - как мина животът ми. Завъртя ме той и от Градец ме запрати чак до Нова Черна, Силистренско, където бях интерниран като враг на народа. Мисля си за всички незаслужено изживени далеч от селото години, после и за другите, които прекарах тук, в Градец. Спомням си и за жена си, която от сълзи и грижи рано ослепа. Благодарен съм на съдбата, че още ходя изправен, чета без очила и се радвам на дъщеря, два внука и две правну-чета", разказва Ангел Първиянкин. Подава ни снимката на баба Йона и ни заръчва, ако може, да я увеличим, та когато дойде и неговият сетен час да я даде на децата, внуците и правнуците. За да се помни стореното от баба Йона. И те на свой ред да разказват за българката от Градец.

вестник Видин Брой 38 (1805) 31 май - 2 юни 2010 Лора ВЛАДИМИРОВА